

FÉLAG ÍSLENSKRA SKIPSTJÓRNARMANNA

Alþingi

Erindi nr. P 122/753

komudagur 14.1.2003

Samgöngunefnd Alþingis
Hr. nefndarritari Ágúst Geir Ágústsson
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 10. janúar 2003.
c:/2003/alþingi/vaktstöð

Efni: Frumvarp til laga um vaktstöð siglinga 392. mál, heildalög EES reglur.

Félag íslenskra skipstjórnarmanna hefur yfirfarið umrætt frumvarp og lýsir yfir ánægju með þann umsagnarrétt sem því er heimilaður og er umsögn félagsins í samráði við Farmanna- og fiskimannasamband Íslands.

Vakin er athygli á eftirfarandi atriðum við einstakar greinar frumvarpsins, sem félagið telur rétt að teknar verði til greina:

Í 2. mgr. 6. gr. er kveðið á um tilkynningaskyldu erlendra skipa inn í íslenska efnahagslögsögu. Telur félagið rétt að skylda erlend skip einnig til að tilkynna staðsetningu sína innan íslenskrar efnahagslögsögu með reglulegu millibili, sem nánar yrði kveðið á um í reglugerð, svo og að tilkynna sig út úr lögsögunni.

Ástæða: Eins og lagatextinn er nú byggður upp má ætla að það sé gefið að erlend skip sem koma inn í efnahagslögsöguna eigi eingöngu leið til íslenskra hafna. Hins vegar er efnahagslögsagan það víðáttumikil og liggur þannig að alþjóðlegum siglingaleiðum að erlend skip eiga leið um hana, t.d. með hættulega farma, án viðkomu á Íslandi, nema hugsanlega í neyðartilvikum.

Í 13. gr. laganna er kveðið á um leiðsöguskyldu um tiltekin svæði eða við tilteknar aðstæður. Hér er það tillaga Félags íslenskra skipstjórnarmanna að ráðherra geti með reglugerð falið vaktstöð siglinga að fara með leiðarstjórnun skipa um tiltekin svæði eða við tilteknar aðstæður.

Ástæða: Lagatextinn kveður einungis á um leiðsögu skipa með leiðsögumanni um borð. Hins vegar hefur það færst í vöxt að siglingaleiðir skipa, sérstaklega með hættulega farma, séu afmarkaðar og/eða aðgreindar um þröng eða viðkvæm og hættuleg svæði í lögsögum Evrópusambandsríkja, og að leiðarstjórnun um þær leiðir fari fram frá landi án þess að leiðsögumaður sé um borð. Hefur nú þegar farið fram umræða hér á landi um afmörkun siglingaleiða og aðgreiningu með hættulega farma um viðkvæm hrygningarsvæði fyrir SV-landi og þar sem lífríki strandarinnar er sérstaklega viðkvæmt. Telur Félag íslenskra skipstjórnarmanna rétt að gert sé ráð fyrir því að vaktstöð siglinga verði falin leiðarstjórnun skipa um slík svæði, verði teknar ákvarðanir á síðari stigum um afmörkun og/eða aðgreiningu siglingaleiða.

Almenn umsögn án tilvitnunar í lagatexta:

Í ljósi þess að flest verkefni hinar nýju vakstöðvar eru nú í höndum Landhelgisgæslu Íslands eða er miðlað þangað telur Félag íslenskra skipstjórnarmanna eðlilegast að Samgönguráðuneyti og Dómsmálaráðuneyti taki sig saman og sameini starfsemi stjórnstöðvar Landhelgisgæslunnar, tilkynningarskyldunnar, sjóbjörgunarmiðstöðvar SVFL og strandastöðva í eina öfluga Björgunar og vaktstöð siglinga.

Þannig væri öll umsýsla siglinga, fjarskipta, neyðarviðskipta, tilkynninga vegna sjóferða, fjareftirlits, leitar- og björgunar, mengunarvarna, hafnaríkiseftirlits og fl. er snýr að siglingum og öryggi sjófarenda á einum stað.

Greinargerð.

Í þeirri umræðu sem orðið hefur í kjölfar slysa á undanförunum árum hefur það verið krafa sjófarenda að starfsemi allra sem koma að vinnslu neyðarviðskipta og stjórnun leitar og björgunar á hafinu í kringum Ísland verði sameinuð. Það markmið næst hins vegar ekki með þessari vaktstöð nema að starfsemi stjórnstöðvar Landhelgisgæslu Íslands komi þar inni en hún fer með yfirstjórn leitar- og björgunar innan efnahagslögsögu Íslands og á björgunarsvæði Íslands sem er 1.9 millj. ferkílómetrar.

Frumvarpið er skref fram á við á sviði öryggismála sjómanna. Hinsvegar eru flest væntanleg verkefni hinar nýju vakstöðvar í umsjá Landhelgisgæslunnar og mun hún í flestum tilfellum verða sá viðbragðsaðili sem tilkynningum og neyðarviðskiptum verður miðlað til. Í 2. gr. frumvarpsins eru markmið og hlutverk vaktstöðvarinnar tilgreind. Eftirfarandi liðir 2. gr. eru í höndum eða er miðlað til Landhelgisgæslunnar:

- a. Í dag eru rekin tvö fjareftirlitskerfi, þ.e. fiskveiðieftirlitskerfi LHG og STK kerfi tilkynningarskyldunnar.
- b. Tilkynningar frá skipum um hættulegan eða mengandi farm eru í dag sendar til stjórnstöðvar LHG.
- c. Móttaka neyðarkalla er oftast nær í höndu strandastöðva en er svo miðlað til Landhelgisgæslunnar sem fer með yfirstjórn leitar- og björgunar á hafinu og ræður jafnframt yfir öflugustu björgunartækjum landsmanna.
- d. Móttaka og miðlun tilkynninga frá farþegaskipum vegna skráningar farþega er í höndum Landhelgisgæslunnar.
- e. Vöktun GMDSS og NAVTEX er í höndum strandastöðvanna í dag en í flestum vestrænum löndum er þessi starfsemi undir Strandgæslum viðkomandi ríkja.
- f. Tilkynningar vegna hafnaríkiseftirlits koma í dag til Landhelgisgæslunnar og er þaðan miðlað til Siglingastofnunar.
- g. Tilkynningar vegna bilana í vitakerfi eða vegna farartálma á sjó berast ýmist strandastöðvum eða Landhelgisgæslu. Viðgerð ljósdufla og vita er í höndum Siglingastofnunar en oftast en ekki sinnir Landhelgisgæsla viðgerðum á ljósduflum. Þá er það í höndum Landhelgisgæslu að fjarlægja reköld og aðra hluti er valdið gætu hættu fyrir sjófarendur.

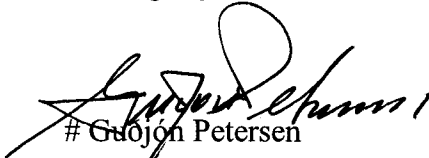
Með því að sameina áður nefnda starfsemi vinnst eftirfarandi:

1. Öll öryggisþjónustu vegna siglinga yrði á einum stað hjá þeim aðila sem fer með yfirstjórn löggæslu, leitar- og björgunarstarfa á hafinu.
2. Boðleiðir styttest og milliliðum fækkar í leitar- og björgunartilfellum.
3. Viðbrögð við neyðarköllum yrðu skjótari og öruggari þar sem öll samskipti skipa við björgunaraðila yrðu milliliðalaus.
4. Stjórnun björgunaraðgerða yrði markvissari þar sem upplýsingar um staðsetningu skipa væru í höndum björgunaraðila og þ.e. Landhelgisgæslan þyrfti ekki að leita upplýsinga hjá hini nýju vaktstöð varðandi staðsetningu skipa sem að gagni gætu komið við leit- og björgun.
5. Með rekstri eins fjareftirlitskerfis í stað tveggja næðist töluverð hagræðing.
6. Samnýting aðstöðu og mannafla í daglegum störfum mun nýtast betur en þær vaktstöðvar sem reknar eru í dag eru að jafnaði aðeins mannaðar einum manni.

Það þarf ekkert að fjölyrða um það að öryggi sjófarenda er best tryggt með því að hafa daglega öryggisþjónustu og yfirstjórn leitar og björgunar á einni hendi. Þá má ekki gleyma því að sú þekking og reynsla sem fyrir hendi er hjá þeim aðilum sem sinna þessu starfi í dag skiptir gríðarlegu máli. Þarna starfa aðilar með þekkingu á skipstjórn, fjarskiptum og mikla reynslu á sviði björgunaraðgerða á sjó og með því að bjóða starfsemi vaktstöðvar út væri hætt við því að sú reynsla tapaðist.

f.h. Félags íslenskra skipstjórnarmanna

Virðingarfyllst

Guðjón Petersen